

UBND TỈNH LÀO CAI
TRƯỜNG CAO ĐẲNG LÀO CAI

GIÁO TRÌNH NỘI BỘ
MÔN HỌC: SÁO TRÚC 5
NGÀNH/NGHỀ: BIỂU DIỄN NHẠC CỤ TRUYỀN THỐNG

Lào cai, năm 2019

TUYÊN BỐ BẢN QUYỀN

Tài liệu này thuộc loại sách giáo trình nên các nguồn thông tin có thể được phép dùng nguyên bản hoặc trích dùng cho các mục đích về đào tạo và tham khảo.

Mọi mục đích khác mang tính lệch lạc hoặc sử dụng với mục đích kinh doanh thiếu lành mạnh sẽ bị nghiêm cấm.

Tailieu.vn

LỜI GIỚI THIỆU

Giáo trình này được biên soạn dựa trên cơ sở giáo trình Sáo trúc của Học viện âm nhạc Quốc gia Việt Nam. Trong quá trình biên soạn, tác giả đã chất lọc, lựa chọn sắp xếp cho phù hợp với học sinh đồng thời phù hợp với bản sắc văn hóa Lào Cai.

Giáo trình đảm bảo các yếu tố cơ bản về tính học thuật đồng thời bổ sung các yếu tố văn hóa vùng cao Tây bắc đáp ứng yêu cầu xã hội và bảo tồn văn hóa truyền thống vùng cao.

Giáo trình có cấu trúc gồm 3 phần cơ bản:

+ Phần I Bài tập kỹ thuật: bao gồm các kỹ thuật cơ bản nâng cao như kỹ thuật lưỡi đơn, lưỡi kép, Láy ngón, Rung hơi, kỹ thuật lấy hơi, kỹ thuật lấy rên, kỹ thuật miết ngón, kỹ thuật láy ngón, ... Trên cơ sở đó là hệ thống các bài tập để học sinh rèn luyện các kỹ thuật cơ bản trên

+ Phần II Nhạc phong cách Cải lương: Gồm các bài nhạc hơi Xuân, hơi ai. Khi học các bài này học sinh sẽ phải vận dụng các kỹ thuật cơ bản của bài nhạc Cải lương để xử lý tác phẩm, đồng thời học sinh sẽ hiểu thêm về tính chất Nhạc phong cách Cải lương, hơi Xuân, hơi ai khác nhau.

+ Phần III Tác phẩm: đây là hệ thống các bài có tính tổng hợp các kỹ thuật cơ bản đồng thời nhiều tác phẩm dựa trên chất liệu nhạc Chèo, nhạc cung đình Huế, Cải lương, âm nhạc truyền thống Việt Nam

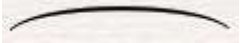
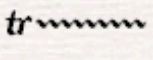
Với việc sắp xếp, chất lọc như vậy, hy vọng cuốn Giáo trình sẽ là tài liệu để giảng dạy, học tập quan trọng đối với chương trình giảng dạy môn sáo trúc.

Lào cai, năm 2019

Người biên soạn:

Nguyễn Đình Chí

THUẬT NGỮ VỀ CHUYÊN NGÀNH

	Kết
	Quay lại đoạn nhạc
	Lên, xuống quãng 8
	Dấu luyến, nối
	To dần
	Nhỏ dần
	Vuốt ngón
	Láy ngón
	Chậm dần lại
	Láy rền
	Chậm lại dần
	Dấu quay đi
	Dấu quay lại
	Rung hơi
	Vỗ ngón
	Tự do
	Quay lại ô nhịp trước
	Quay lại 2 ô nhịp trước
	Nhẹ vừa
	Mạnh vừa
	Mạnh
	Nhẹ
	Láy rền 2 ngón
	To

Phụ lục

Contents

Bài 1: KỸ THUẬT NÂNG CAO.....	7
1. Lý thuyết	7
2. Thực hành	7
2.1. Bài tập	7
2.2. Âm hình các kỹ thuật nhảy quãng và dấu hóa bất thường	7
2.3. Bài tập áp dụng	8
3. Hướng dẫn ôn luyện, tự học.....	8
Bài 2: KỸ THUẬT RUNG HƠI CẢI LƯƠNG	9
1. Lý thuyết	9
2. Thực hành	9
2.1. Bài tập rung hơi.....	9
2.2. Bài cải lương áp dụng	10
3. Hướng dẫn ôn luyện, tự học.....	10
BÀI 3: TÁC PHẨM.....	11
1. Lý thuyết	11
2. Thực hành: Bài tác phẩm	11
3. Bài tác phẩm áp dụng.....	11
4. Hướng dẫn ôn luyện, tự học.....	11
PHẦN I. BÀI TẬP KỸ THUẬT.....	12
Bài tập số 1.....	12
Bài tập số 2.....	13
Bài tập số 3.....	14
Bài tập số 4.....	16
Bài tập số 5.....	17
PHẦN II. NHẠC PHONG CÁCH CẢI LƯƠNG.....	18
Bài 1: Tây thi	18
Bài 2: Xuân tình	20
Bài 3: Lý con sáo	22
Bài 4: Nam ai	23
PHẦN IV. TÁC PHẨM.....	25

Bài 1: Anh vẫn hành quân.....	25
Bài 2: Bình minh quê hương.....	26
Bài 3: Tiếng sáo bản mèo.....	28
Bài 4: Mùa xuân gọi bạn.....	31

Tailieu.vn

Bài 1: KỸ THUẬT NÂNG CAO

Mục tiêu

Sau khi học xong bài này, người học có khả năng:

- Kiến thức: Trình bày được các yêu cầu về kỹ thuật thực hiện các thể đảo, dấu hóa bất thường
- Kỹ năng: Thực hiện được kỹ thuật các thể đảo, các bài tập có kỹ thuật khó hơn, xuất hiện dấu hóa bất thường, bài tập dài hơn, ở các quãng khó hơn
- Năng lực tự chủ và trách nhiệm: tự luyện tập ngoài giờ, bảo quản nhạc cụ.

Nội dung chính

1. Lý thuyết

- Luyện tập với tốc độ từ chậm đến nhanh dần, đều nhịp, phách trường độ các nốt đảo
- Vị trí: Bài học bắt buộc
- Yêu cầu:
  - + Đánh lưỡi từng âm hình tiết tấu, từ nốt thấp đến nốt cao, theo các nốt nhảy quãng khác nhau
  - + Đánh lưỡi từ chậm cho đến nhanh dần
  - + Vừa đánh lưỡi luyện vừa gõ nhịp
  - + Cần chú ý đảo phách nhưng phải giữ đúng nhịp phách

2. Thực hành

2.1. Bài tập

Bước 1: Chuẩn bị nhạc cụ, bản nhạc

Bước 2: Thực hiện đánh lưỡi kép từng âm hình tiết tấu

Bước 3. Thực hiện nhanh dần

Mô hình thể đảo

2.2. Âm hình các kỹ thuật nhảy quãng và dấu hóa bất thường

- Nhảy quãng và dấu hóa bất thường : Vừa đánh lưỡi, vừa đẩy, nhả hơi

Bài 2: KỸ THUẬT RUNG HƠI CẢI LƯƠNG

Mục tiêu

Sau khi học xong bài này, người học có khả năng:

- Kiến thức:
  - + Trình bày được tính chất âm nhạc của nhạc phong cách cải lương, hơi xuân(nhanh sâu), hơi ai(chậm sâu), hơi oán(chậm sâu,oán thán) ,hơi quảng(nhanh sâu vừa)
- Kỹ năng: Thực hiện được kỹ thuật rung hơi trong tính chất âm nhạc của từng bài nhạc phong cách cải lương
- Năng lực tự chủ và trách nhiệm: tự luyện tập ngoài giờ, bảo quản nhạc cụ.

Nội dung chính

1. Lý thuyết

- Rung hơi là thay đổi luân phiên về hơi thở một cách đều đặn về tần số, như khi ta phát ra âm “hự hự hự hự” không đánh lưỡi(Rung nhanh hay rung chậm tùy thuộc vào từng thể loại nhạc phong cách, từng tác phẩm)
- Vị trí: Bài học bắt buộc
- Yêu cầu:
  - + Rung hơi nhanh ,sâu
  - + Rung hơi chậm, sâu
  - + Vừa rung vừa gõ nhịp
  - + Cần chú ý khi rung hơi, tần số rung phải đều nhau

2. Thực hành

2.1. Bài tập rung hơi

Bước 1: Thực hiện tập đẩy hơi

Bước 2: Thực hiện từng nốt rung hơi nhanh, chậm, sâu kéo dài

Bước 3. Thực hiện rung hơi nhanh, chậm, sâu có sắc thái từ nhỏ đến to

Bước 4: Thực hiện rung hơi nhanh, chậm, sâu từ nhỏ đến to và đến nhỏ

Mô hình rung hơi

- + Bước 1: Tập đẩy hơi(như khi ta phát ra tiếng “Hự hự hự hự”) không đánh lưỡi

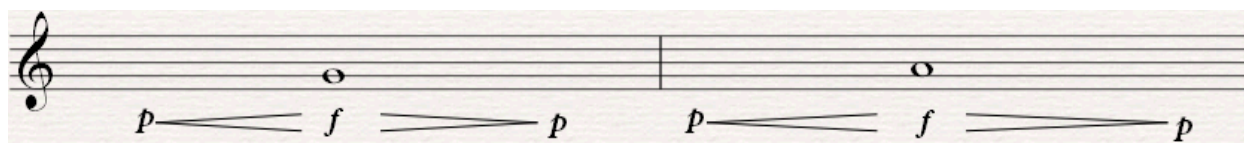
- + Bước 2: Rung hơi sâu đều, các âm kéo dài

+ Bước 3: Rung hơi theo sắc thái từ nhỏ đến to dần (đẩy hơi từ nhẹ đến to dần, vừa đẩy vừa rung hơi)

+ Bước 4: Rung hơi từ nhỏ đến to và đến nhỏ (đẩy hơi từ nhẹ đến to dần và nhẹ dần, vừa đẩy vừa rung)

2.2. Bài cải lương áp dụng

Bài phong cách cải lương số: 1 đến 4(tại phụ lục18 đến 23)

3. Hướng dẫn ôn luyện, tự học

- Học sinh ôn luyện thường xuyên
- Phải thực hiện căn bản